

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Piątek, dnia 17 października 1919 roku.

Cena prenumeraty:
w Łodzi:
Kwartalnie Mk. 14.40
Miesięczn. 4.80
Za roznoszenie
70 fen. miesięcznie.
Z przosa pocztową:
Kwartalnie Mk. 19.50
Miesięczn. 6.50

Kalendarzyk:
Pon. 17.X Wiktor.
Wto. 18.X Eukasze Ewang.
Środ. 19.X Piotra z Alkantary.
Czw. 20.X Jana Kantego.

Redakcja
w Łodzi
Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28.

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia po „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie Centralne Biuro ogłoszeń Związku prasy prowincjonalnej — Zgoda № 1 w Warszawie.

PRZED OGŁOSZENIEM: Przed tekstem lub w tekście 2 marki za wiersz 35 fenigów, makrologi 1 marka za wiersz petitowy. Drobiazgi ogłoszenia 10 fen za wyraz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamieszcza 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w PABJANICACH u p. Groblińskiego, Nowy Rynek, Kiosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kiosk.

*Do Zarządu kinematografu „Casino”
w mieście*

*Przeczytałem w piśmie
warszawskim fragment
listu jednego z wybitnych
sędziów działalności społecznych
do właścicieli największego
kinematografu.*

*„..... przeryłem upadek caratu w Rosji,
przeryłem pierwsze dni przemiennej
nocy kercenińskiego, przeryłem najokrop-
niejszą chwilę bolszewizmu, i wreszcie
to jednak zbladło, wobec przewidy, jakie
mi dał, na porór zwykły, obtarł kine-
matograficzny, by to!
„Ojciec Siergiej” Tolstoj.*

*i uważam, że ten otwarty
kamato napisał i że Łódź
nie byłaby Łodzią o ile
obraz ten nie byłby demon-
strowany w naszym mieście.*

Łódzianka

W Warszawie

W PONIEDZIAŁEK

dnia 20-go października r. b.

„Mały Świątek“

CZASOPISMO ILUSTROWANE
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

wychodzi 1-go i 15-go w miesiącu

PRZEDPŁATA WYNOŚI: z przesyłką pocztową rocznie 24 koron (12 marek) półrocznie 12 koron (6 marek), kwartalnie 6 koron (3 marki).

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:
Lwów, Lelewela 5a.

— Prenumeratę przyjmują księgarnie. —

Potomkowie Piasta.

Tradycja z zamierzliwych czasów pogańskiej Polski opiewa subtelna i przepiękną legendą o kmięciu Piastie, i w wysnutej z wyobraźni ludowej gęździe baśni czarodziejskiej opowiada nam o chłopskich założycielach państwa naszego. Owa złotopszczelna, łanami pszenicy i żyta falująca Polska piastowa, owa cicha i spokojna kolebnica narodu naszego, według legendy technącej czarem prostoty i świeżości naiwnej fantazji pierwotnej, była kmięcią, z ludu powstała i jemu zawdzięczała swą moc, swą odporność w walce z teutonami, jemu zawdzięczała swą pierwszą istotną dynastję, władającą przez wieki przemądrze nad narodem...

Przez różne koleje przechodziło następnie państwo. W zapasach krwawych, w bohaterkich zmaganiach z licznymi wrogami wytworzyć musiało kastę rycerską, dumną ze swej roli puklerza, zasłaniającego naród przed ciosami wraźmi, butną swoją mocą niezwykłych witezi, hardo noszącą szyszaków swoich stalową odporność i osnutych glorią honoru rycerskiego zawołań herbowych... Powstała Polska feudalna, rycersko-szlachecka, dzielna, bitna, pełna pychy lecz i poświęcenia, orężna, mocna, twarda dla swoich, lecz i nieugięta dla obcych...

Zmieniły się uwarstwienia społeczne. Siadłem narodów zachodnich, do których Polskę zbliżyła kultura łacińska i wykwił własnej cywilizacji, coraz więcej dostojnej, Polska wytwarza klasy, a z tych na całe stulecia zdobywa władztwo i przewagę ów rycersko-ziemiański żywioł szlachecki.

Ale gdy Polska upada, nic tradycji piastowej utrzymuje naród na powierzchni nadziei i wskrzesza wiarę w odżywcza, cudotwórczą moc ludu, krew z krwi przecież, kość z kości piastowych twórców państwa... I ów kmiotek, krzepką dłonią prowadzący pług po glebie czarnoziemnej, cichy na pozór i potulny, lecz twardy, niezwalczony, co z mocą dębu wparł się w ziemię ojczystą i wyrwać się z niej nie pozwoli, nabiera w oczach wieszczów, poetów i entuzjastów cech tytanicznych, mocarnych, prawie symbolizujących siłę wskrzeszenia narodu. A w wizji natchnień twórczych otoczyła go poezja glorią hołdów i podziwu, zaś społeczeństwo padło przed nim na kolana w zachwycie radosnym, niby przed cudotwórczym fetyszem bijącym czołem wobec jędrnej siły życiowej w nim uosobionej, szukając ośrody wśród męki niewoli oraz otuchy w nadziei przyszłości, zawartej w dłoni krzepkiej kmięcia polskiego...

I brzmiały przez lata po Polsce całej słowa wieszczka: chłop potęga jest, i bastal! A w słowach tych uzewnętrzniła się zamierzająca stądzie nadziei wiara w chłopca i w ojczyznę, na tęgich jego barkach oparła...

A gdy przyszła chwila wyzwolenia, gdy jutrznia wolności nowe swity zaczęła rozpalać nad narodem, znów oczy pobiegły w stronę chłopca.

„Chłop potęga jest, i bastal...“

I zaiste, potęgą się okazał ów chłop, lecz nie z piastowej tradycji i nie z wizji entuzjastycznych piewców jego. Historia z chichotem sznyderczym zatrząsnęła księgę dziejów, ujętą w złote klamry Piasta i Bartosza, niby dwa etapy wzniosłe chłopca przeszłości, a w ironji bolesnej dnia dzisiejszego wpisała tam ponure nazwiska

Witosów, Dąbaldów i Bojów... Chłop okazał się potęgą... Wszedł lawą do Sejmu suwerennego i rozbił jego zadania, które wszak miały polegać przedewszystkiem na opracowaniu konstytucji, na ujęciu życia narodu w normy prawne. Uchwycił ster władzy po to nadewszystko, aby w egoistycznej zachłanności zagarnąć dla siebie ziemię, brutalnie zdeptał najświętsze prawa własności, rzucił zarzewie niezadowolonych i brzemień krzywdy. Gnany chciwością wygłodził miasta, odmawiał swemu rządowi tych ziemio-
plodów, które kornie znosił dotychczas w ręce najeźdźców, zbierał i liczył w kufunku pieniądze, narzekając na swój rząd i swój kraj...

Gdy miasta mrały z nędzy, gdy rzesze robotników stały przed widmem głodu, żywność sprzedaje się handlarzom żydom, przemcy do wraźych Prus, naznaczony przez rząd kontyngent, w stosunku do dawnych żądań okupantów minimalny, dostarczany, i to pod presją siły, za ledwie w pięćdziesiątej części, stawia Polskę w obliczu katastrofy żywnościowej...

Niestety, Piast stracił rząd dusz nad ludem polskim. Berło tej władzy natomiast uchwyciły niegodne ręce Witosów i Dąbaldów...

Tak powoli rozwiała się tradycja legendy piastowej. Rzeczywistość bezlitośnie rozbiła ufność co do kmięcia naszego. Przed oczyma entuzjastów prawda stanęła w całej nagości. Ta prawda okazała się równie gorzką, jak twardą i bezlitosną...

A czyż w zasadzie jest chłop taki? czy taka jego dusza?

Nie, wszak on jest polakiem, on czuje dobrze, jeno brak wykształcenia, pozwolił opanować go chciwym dorobkiem prowodyrom, którzy chłopską łatwowierność i brak krytycyzmu w masach na swoją korzyść wyzyskali.

Chłop okazał się potęgą, lecz ta potęga, oparta jeno na brutalnej sile pięści i masy, nie mogła sprostać nadziei om, wypływającym z rozpromienionych miłością serc i z natchnionego wzięcia ducha.

Cz. Gumłowski.
(Lechtiosaurus.)

KRONIKA.

— Nowa inspektoraty.

a) Z rozporządzenia ministerjum skarbu utworzone zostały 2 inspektoraty w Łasku i Brzezinach.

W pierwszym mieście na stanowisko inspektora powołany został p. Antoni Martynowski, w drugim p. Ferdynand Grzywacz.

— Ambulatorjum dla chorób zewnątrznych.

a) Stwierdzono, że choroby weneryczne szerzą się u nas z przerażającą szybkością. Wobec tego ministerjum Zdrowia zwróciło się do Magistratu m. Łodzi z projektem utworzenia ambulatorjum dla chorób wenerycznych z nazwą „Ambulatorjum dla chorób zewnątrznych“ — Projekt został już opracowany przez Wydział Zdrowotności publicznej i przyjęty przez Magistrat.

Wydatki związane z utrzymaniem obliczone zostały na 105,000 mk., z czego połowa będzie pokryta przez ministerjum Zdrowia. Projekt wraz z kosztorysem przedstawiony będzie na najbliższym posiedzeniu Rady Miejskiej.

W ambulatorjum pracować będzie kilku lekarzy specjalistów, przewidziane jest zaprowadzenie leczenia promieniami Roentgena.

— Z ruchu współdzielczego.

Organizacja współdzielcza obliczoną nie tylko na czas obecny, ale nakreślającą sobie wielkie zadania w przyszłości, jest Związek Okręgowy Współdzielczy Stowarzyszeń Pracowników Kolejowych, jednoczący w sobie wszystkich kolejarzy Dyrekcji Warszawskiej, czyli łącznie z rodzinami około 160,000 osób. Na zasadzie umowy, zawartej przez Zarząd Związku z Dyrekcją Kolejową warszawską, Związek przyjmuje na siebie anowizację kolejarzy zarówno we

— dojedzie się na Placu Wyścigowym o godzinie 2-giej po południu

LICYTACJA KOW

— zagranicznych pełnej krwi angielskiej —
panów Ziętarckiego i Krana. Pozostawiona do spr
dnów około 80 kor.

wszystkie artykuły kontyngensowe, jak i na z wolnej ręki.

Oprócz powyższego Zarząd Związku jeden z pierwszych punktów swojej działalności postawił przygotowania kadrów kolejarzy kooperatystów, dążących nie tylko do osiągnięcia sporadycznych zysków, ale w pierwszym rzędzie do uzdrowienia i społszczenia naszego dłu; drogą odczytów, pogadanek, ilustracji, trefli itp. cel ten niewątpliwie uda się po tym okresie intensywnej pracy osiągnąć.

Nowoorganizowanemu Związkowi życzymy serdecznie rozkwitu i powodzenia na jego drodze.

— Kooperatywa przemysłowo-budowlana

a) Przy polskim Związku zawodowym murarzy w Łodzi założona została Kooperatywa przemysłowo-budowlana, do której należą wszystkie polskie związki zawodowe. Członkowski określono na 100 mk. (z góry decydującym), wpisowe 2 mk. Każdy członek posiadać może najwyżej 10 udziałów.

W myśl ustawy zarząd Kooperatywy przemysłowo-budowlanej winien pracować w tym porozumieniu z zarządem Polskiego Związku zawodowego murarzy.

Członek zarządu K. P. B. obowiązany karą 5,000 mk. nie przyjmować na swoje imię tych robót, o które się stara i zabiega K. P. B. Kierownicy robót oraz pracownicy K. P. B. Z. M., działający na szkodę Kooperatywy przez prowadzenie robót na własną rękę, zdradzanie tajemnic, dotyczących planów, kosztorysów — dla wygody własnej lub osoby innej — zostają usunięci z Kooperatywy, traci swe udziały i prawa.

Kooperatywa pozatem ma na celu prowadzenie wszelkich robót budowlanych, jak — murarskich, ciesielskich, betoniarskich i t. p.

— Choroby zakaźne i śmiertelności

W ciągu tygodnia od dnia 5 października do dnia 11 października 1919 r.

Na dur osutkowy (tyfus plamisty) zachorowań 7, w tem chrześcijan 3, żydów 4; na brzusznym (tyfus brzusznym) zachorowań 27, w tem chrześcijan 15, żydów 12; (zgonów 2 chrześcijan; na dur powrotny zachorowań 1, chrześcijanin 1; na czerwonkę (dysenterję) zachorowań 24, w tem chrześcijan 21, żydów 3; zgonów na błonicę (szkarlatynę) zachorowań 21, w tem chrześcijan 13, żydów 14; (zgonów 10 w tem mężczyzn 5, kobiet 5); na błonicę (difterję) chorowań 2, na dżetwicę karku zachorowań 1, chrześcijanki; (zgonów 1 chrześcijanki); na gorszątkę zachorowań 2 — chrześcijanki; na gorączkę tyfoidalną zachorowań 2 — chrześcijanki (1 zgon); chrześcijanka) na gruźlicę zmarło osób 19.

— Zo straży ogajowej.

W niedzielę dnia 19-go października o godzinie 8-ej rano ogólne ćwiczenie topornic wszystkich 4-ch oddziałów na placu ćwiczeń III-go oddziału.

— 25-letni jubileusz Tow. im. Moniuszki

a) W dniu 23 listopada r. b. przypada 25-letni jubileusz istnienia Tow. śpiewaczego im. Moniuszki w Łodzi.

Dla upamiętnienia tej chwili zarząd przystąpił do opracowania monografii działalności instytucji oraz czynią się przygotowania do urządzenia wielkiego koncertu.

W dniu jubileuszowym nastąpi również poświęcenie tablicy pamiątkowej dla Moniuszki, która wmurowaną będzie w kościele Sw. Józefa przy ul. Ogrodowej.

— Piękny przykład.

Za staraniem p. Bijasiewicza zebrano do porządzenia ks. Pospiechna na Górnoszląckim w Sosnowcu, w Konstancynie 1040 mk., w wsi Niesięcin 84 mk., 50 f., w Konstancynie 160 mk., 07 f., w M. rostawcu 115 mk., w Krzywicach 105 mk. i w Srebrnej 192 44 fen. Razem 1,595 mk. 51 fen.

Piękny ten przykład zapewne zachęci i nasze okolice do podobnej ofiary.

Patriotyzm kolejarzy łódzkiego węzła.

Na wczorajszym zebraniu Związku Zawołanego pracowników kolejowych, koła łódzkiego rozpatrywano sprawę żądań ekonomicznych, wyrażonych przez Związek centralny do Sejmu i Ministerjum.

Nad tematem tym wywiązała się szeroka dyskusja. Rozpatrzone postawione przez centralny związek żądania, dotyczące przestrzegania przez Ministerjum statutu związku, oraz w kwestiach gospodarczych, aprowizacji i umundurowania kolejarzy, wprowadzenia stałych norm trzynastej pensji i t. p.

O ile żądania te nie będą uwzględnione, w Warszawie dnia 18 b. m., będzie zmuszony powziąć uchwałę, czem poprzeć swoje żądania.

Ogólne zebranie koła łódzkiego postanowiło, że pracownicy koła łódzkiego podporządkują się wszelkim żądaniom zarządu centralnego, z zastrzeżeniem, że centralny związek nie

powezmie uchwał takich, któreby mogły zaszkodzić Ojczyźnie.

To piękna uchwała, to mądre zrozumienie rzeczy, to policzek wymierzony wszystkim tym, co swoje dobro, swoją miskę soczewicy, przedkładają nad miłość Ojczyzny, nad to, co ma nam zapewnić wolność i całość kraju!

Niechże te uchwały staną się przykładem dla tysięcy wichrzycieli, chcących pograć w przepaść nowo budujące się państwo.

Wiemy wszyscy, że nam jest źle, że cierpimy braki, że wielu rzeczy dokupić się nie można, ale przecież jest coś — a są ludzie, którym jeszcze gorzej się dzieje. Trzeba uzbroić się w cierpliwość.

Tęgo zdania, jak widać z uchwały, są kolejarze węzła łódzkiego.

Nie pierwszy to raz występują oni z głosem rozumnym i patriotycznym, który jaknajliczniejszych powinien znaleźć naśladowców.

— Podatek od zwierząt domowych.

a) Sejmik powiatu łódzkiego uchwalił napowiadający statut o powiatowym podatku od zwierząt domowych na rok 1919 w stosunku napowiadającym: 1) za konie powyżej 2 $\frac{1}{2}$ roku po 1 mk. od sztuki, poniżej 2 $\frac{1}{2}$ roku są wolne od podatku; 2) za buhaje, woły, krowy i jałówki powyżej 6 miesięcy po 5 mk.; 3) za cielęta w wieku ponad 4 tygodnie do 6 miesięcy po 60 fenigów, cielęta poniżej 4-ch tygodni wolne są od podatku; 4) za owce i kozy w wieku powyżej 6 miesięcy po 60 fen., młodsze wolne od podatku; 5) za świnię w wieku ponad 4 miesiące po 4 mk.

O obowiązku podatkowym decyduje wiek zwierząt. Podatek powyższy pobierany będzie na rzecz powiatowego Związku komunalnego, równocześnie z podatkiem państwowym od zwierząt domowych.

— Zgromadzenie.

Stowarzyszenie Współdzielcze „Handlowiec Łódzki” zwołuje na dzień 26 b.m., ogólne zgromadzenie swych członków, na które prosi o jak najliczniejsze i punktualne przybycie.

— Walka z lichwą i spekulacją.

a) Komisja sądowa urzędu walki z lichwą i spekulacją m. Łodzi skazała: po 200 mk. wzywany lub 2 tygodnie aresztu oraz konfiskatę towaru: Hila Weigensberga (Nowo Zarszewska 1, konfiskata mąki żytniej), Wolfa Rozenfelda przy ul. Północnej 22 (syrop i cukierki), Abrahama Płockiego przy ul. Drewnowskiej 16, Morisa Szampańskiego przy ul. Ceglarnianej 61 (spekulacja towarami); po 500 mk. lub 3 tygodnie aresztu — Benjamina Szpaciera przy ul. Nowomiejskiej 28 (za niezameldowanie o posiadaniu towaru), Lejby Szymona Hozena przy ul. Wschodniej 40 (konfiskata wełny i tytoniu), Wierusza Szmulewicza przy ul. Zawadzkiej 23 (konfiskata 130 funtów cukru), Gitlę Karmojt przy ul. Łagiewnickiej 49 (konfiskata mąki i jęczmienia).

Wreszcie na konfiskatę towarów skazani zostali: J. Klein przy ul. Nowomiejskiej 15 (skóra czarna i żółta), Abram Galias przy ul. Nowomiejskiej 20 (skóra), Chaim Grinbart przy ul. Łagiewnickiej 20 (72 funty skóry twardej).

— Zimowa kampanja komunistów.

Komuniści rozwijają energiczną działalność wydali pierwszy numer swojego organu p. t. „Czerwony sztandar”. Pismo wychodzi nielegalnie, ale redakcja zapowiada, że wydawać je będzie stale, wzywając proletariuszy do walki o rewolucję socjalną.

Jednocześnie ukazały się 2 nowe odezwy komunistów. Jedna wzywa kolejarzy do strajku, druga do ruchu agrarnego na wsi, motywując to tem, że przeniesienie wrzenia rewolucyjnego na wieś, przyspieszy rozkład w armji. Taki jest program akcji bolszewików na zimę.

— Oszustka.

Maryjanna Kowalska, zamieszkała przy ulicy św. Emilji Nr. 52, wyszła na stare miasto po zakupy, tam zaczęła ją jakaś 18 letnia dziewczyna, proponując kupon poszwy na pierzynę

za sumę 60 mk. Gdy transakcja nie doszła do skutku, obiedwie rozeszły się, ale 18-letnia dziewczyna dogoniła Kowalską i zdecydowała się na zbycie poszwy. Kowalska zapłaciła żadaną sumę, a sprzedawczyni wsunęła jej do torby — paczkę z liści i śmieci złożoną. — Ponieważ na starym mieście nieustannie powtarzają się podobne oszustwa, ostrzegamy przeto łatwowierne osoby, aby nie dały się tak bezczelnie naciągać złodziejom.

— Album karykatur.

Jotes (Jerzy Szwarzcar) wydał II serję swoich karykatur. Z wielkiem uznaniem musimy wyrazić się o tych rysunkach, gdzie artysta paroma pociągnięciami wywołuje nieznierny efekt, boć charakteryzuje daną postać nie tylko zewnątrz, ale do pewnego stopnia i jej duchowy nastrój. mamy tu karykatury polityków, postów, społeczników dziennikarzy, lekarzy, prawników, literatów a wszystko żyje, wszystko to wyraża cały charakter danego osobnika. Pochwylenie podobizny, ujęcie charakterystyki, oto zalety karykatur Jotesa.

Ze znanych działaczy łódzkich mamy tu podobizny Gromana, d-ra Serkowskiego, A. Mogilnickiego, d-ra H. Trenknera i innych.

Wogóle album karykatur dla amatorów rzeczy artystycznych dostarczy duży zapas wrażeń. Na prawdę bowiem są to rzeczy wartościowe i z dużym talentem narysowane.

— Metamorfoza.

Dr. W., który podczas wojny opuścił Łódź i czas cały przebył w Moskwie, opowiedział nam następujący fakt.

Były prezydent Łódzki — Pieńkowski — który znany był w Łodzi, jako zawzięty zwolennik moskiewskiej orientacji, gorący siuga caryzmu, w Moskwie zmienił się do niepoznania.

Bywał on na wszystkich uroczystościach narodowych, obcował tylko w polskich towarzystwach, oddychał wszystkim co polskie.

Kiedy spowodu walki pod Krechowcami ks. Lutosławski, zamordowany później przez bolszewików odbrawił nabożeństwo i wygłosił patriotyczną gorącą mowę, Pieńkowski płakał ze wzruszenia — Panie doktorze, mówił do p. W., jak mnie ta służba moskiewska spodobała, zatriacilem zupełnie wiarę w to, w co wyście tak święcie wierzyli.

Kiedy ujrzał pierwsze formacje wojsk polskich, złorzeczył wrogom i sobie, że zatriacilem ideały narodowe, że dał się prowadzić na pasku żandarmów i oficerów moskiewskich.

Dziwna i niedowierzenia rzecz, że nawet tego rodzaju spodłone jednostki, jakim był były prezydent Łódzki, taką ewolucję sumienia przeszły, a nasi lewicowi jeszcze dotąd pracują na to, aby utrudnić i niedopuszczyć Polski do zupełnego wyzwolenia się z pod jarzma czechających na nią wrogom.

Komunikat.

Zgromadzenie.

Zarząd Kursów Wieczorowych Bałuckiego Koła Polskiej Macierzy szkolnej prosi kursantów o zgroma-

dzenie się w d. 20 paźdz. o 5 po poł. w lokalu szkolnym przy ul. Sredniej Nr. 14. 2494 1

„Z teatru Scala”.

„Teatr Scala”. W niedzielę dn. 19 października o godz. 5 po poł. Grono Miłośników Sceny Polskiej odegra „Sybir”, dramat narodowy w 4 ch aktach G. Zapolskiej Bilety w niewielkiej ilości są do nabycia w cukierni W-go p. Krzyżanowskiego. 2485 3

Sąd pokoju dla nieletnich w Łodzi.

Powołany do życia na podstawie dekretu z 7 lutego 1919 r. i rozporządzenia p. Ministra Sprawiedliwości — Sąd Pokoju dla nieletnich w mieście Łodzi, rozpoczął swoje czynności w domu przy ul. Ogińskiej № 5, z dniem 20 października r. b.

Zakres działania Sądów Pokoju dla nieletnich określa Dekret z 7 lutego 1919 i rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z 26 lipca 1919 r. na podstawie których do jurysdykcji tych sądów należą wszelkie sprawy karne — w granicach kompetencji Sądów Pokoju — o ile są skierowane przeciwko nieletnim do lat 17 włącznie i w niektórych wypadkach przeciwko osobom starszym, obwinionym o czyny występne względem nieletnich. Powołani do pomocy Sądu opiekunowie sądowi z pośród osób obojga płci, zbierają informacje o nieletnich, zajmują się w wypadkach wskazanych przez sędziego opieką nad nieletnimi, niepozostającymi pod dozorem rodzicielskim, albo gdy dozór rodzicielski okaże się niewystarczającym, lub też na wypadek odebrania opieki rodzicom i pomieszczenia nieletnich przy innej rodzinie, ponadto wykonują nadzór nad nieletnimi, skazanymi na karę, a korzystającymi z prawa zawieszenia wykonania kary.

Powodem do wszczęcia sprawy w Sądzie Pokoju dla nieletnich, może być — prócz zwyczajnych doniesień władz i organów bezpieczeństwa, skarg osób pokrzywdzonych etc. także skarga rodziców na karygodne czyny lub zle prowadzenie się nieletniego ich dziecka i prośba nieletniego o opiekę i pomoc.

Jedną z pośród kar wymierzanych nieletnim jest pomieszczenie w zakładzie wychowawczo-poprawczym państwowym lub też prywatnym, uznanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Sama już treść zestawionych wyżej w krótkości przepisów wskazuje, że ustawodawca liczył na życzliwą pomoc społeczeństwa, a przede wszystkim na:

a) chętnę podjęcie się wykonywania obowiązków opiekuna sądowego;

b) udzielanie wszelkiej pomocy opiekunowi sądowemu, zmierzającej do ułatwienia mu wykonywania trudnych czasem obowiązków opiekuna;

c) pomoc społeczeństwa w tworzeniu instytucji odpowiadającej zakładowi wychowawczo-poprawczemu, w którym pomieszczone — na podstawie decyzji Sądu — dzieci znalazłyby tam opiekę i odpowiednie wychowanie;

d) zgoda pewnych rodzin (szczególnie wiejskich) na pomieszczenie przy nich dzieci, pozbawionych opieki, wzamian za pomoc tych dzieci przy gospodarstwie, — albowiem jedynie przy pomocy pewnych świadczących osobistych, jak np. opiekuna sądowego, nauczyciela, lekarza itp. oraz przy pomocy dodanych Sądowi dla nieletnich, odpowiednich środków pomocniczych, jak urządzenie przy Sądzie izb zatrzymania i utworzenie zakładu wychowawczo-poprawczego, którego brak daje się w Łodzi dotkliwie odczuwać — ta nowa instytucja, powołana do zwalczania przestępczości dzieci, stanąć będzie mogła na wysokości swego zadania.

Licząc na to, że los tych małych upadłych obywateli, jest bliski sercu wszystkich, pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że wszelkie sprawy związane z rozwinięciem opieki i ochrony nad nimi w celu zwalczania ich skłonności do przestępstw — znajdują niezawodnie o miejscowym społeczeństwie pełne poparcie, o które zresztą w pewnych poszczególnych wypadkach — stojących przedewszystkiem w łączności z akcją rozwiniętą przez Sąd dla nieletnich — będą miały zaszczyt się zwrócić bezpośrednio do danyh instytucji lub osób.

Alojzy Augustynowicz
Sędzia Pokoju dla nieletnich.

Porażka złowrogiej próby strajku rolnego.

(Od własnego korespondenta.)

Warszawa, 16 października. Proklamowany powszechny strajk rolny nie udał się, tylko w niektórych powiatach wybuchły strajki o dość ostrym przebiegu: a mianowicie w części ziemi lubelskiej, w powiecie kutnowskim, sandomierskim i miechowskim. Wszędy stwierdzono silny udział agitatorów bolszewickich.

W ziemi warszawskiej stowarzyszenie zie-

mian pertraktuje ze związkami robotników rolnych, zgadzając się na pewne ustępstwa.

Wszelkie pogłoski o strajku powszechnym, który miał służyć do poparcia żądań robotników rolnych, są bezpodstawne. Nawet PPS, popierający strajk ten ze względów taktycznych, nie wskórać nie mogli. Strajk zrobił ogólne fiasko.

Na drodze do wolnego handlu.

Większość stronnictw Sejmu wypowie się za tę koncepcję.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 16 października. Na posiedzeniu klubowym P. P. S. postanowiono bezwzględnie popierać projekt rządowy sekwestru całej produkcji rolnej celem ulżenia warstwom mieszczańskim. Natomiast inne stronnictwa wraz z polskim stronnictwem ludowym oświadczyły się za wolnym handlem z częściowym sekwestrem potrzebnego kontyngentu.

Ponieważ za tą ostatnią koncepcją wypowie się nieomal trzy czwarte Sejmu, przeto przejście projektu zapewnione.

Nareszcie jedynie logiczna ustawa o wolnym handlu ma wszelkie szanse przejścia.

Przeciwko wnioskowi głosować będzie jedynie P. P. S. i N. Z. R.

Narady w sprawach kolejowych.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 16 października. Wczoraj u ministra komunikacji Eberharta odbyła się konferencja przedstawicieli związku kolejarzy. Celem przyścia z pomocą kolejarzom ministerjum komunikacji zaproponowało za pomoci podzielone na 26 kategorii.

Natomiast związek kolejarzy wystąpił z propozycją udzielenia zapomóg z uwzględnieniem ilości osób w rodzinie. Są wszelkie dane iż porozumienie dojdzie do skutku, tak, że złośliwe i niegodne obywateli odradzające się Polskie szermierania są bezpodstawne.

Z ostatnich dni niedoli Śląska.

Już ślązacy wracają.

Sosnowiec, 16 października. Zgodnie z umową, zawartą pomiędzy władzami polskimi a niemieckimi, wyznaczono 4 punkty przejścia dla powracających do domu górnoślązaków, a mianowicie: Oświęcim, Dziedzice, Szopienice i Herby. Każdy z uchodźców może przez punkty graniczne powyższe wracać bez przeszkód do domu. Pożądane są partje po 25 ludzi, w celu uniknięcia nieporządku i nieporozumień. Ruch graniczny rozpoczął się od dnia 12 bm. Ślązaków, którzy udali się na Śląsk, z powrotem się narazie nie przyjmuje, w celu uniknięcia zamieszania.

Nad całym ruchem powrotu górnoślązaków czuwają przedstawiciele koalicji.

Między innymi w tych dniach w sprawie powyższej bawili w Sosnowcu dwaj oficerowie angielski i włoski.

Powracający uchodźcy podlegają kontroli w biurach policyjnych pruskich.

Nie ufają Niemcom.

Sosnowiec, 16 października. Mimo ogłoszonej amnestji, naogół górnoślązacy nie ufają prusakom i większość patriotycznej młodzieży górnośląskiej udaje się w Poznańskie, celem wstąpienia tam do szeregów.

Wolą oni powrócić na czas plebiscytu na Śląsk jako kadra wojskowa niż siedzieć w bezczynności.

Niemcy wyczerpali wszelką cierpliwość ludu na G. Śląsku.

„Schlesische Volkszeitung“ podaje, że wśród polskiej ludności panuje stan gorączkowego oczekiwania zapowiadanych rozruchów. „Faktem jest, że chociaż polski rząd dziś już więcej rozruchów nie popiera, ludność tak jednakże jest podnieconą, że niepokoje są możliwe i oczekiwać ich można“.

Niemcy musieli zapewnnić.

Odpowiedź Niemiec na notę Ententy, odnoszącą się do G. Śląska, odejdzie w krótkie z Berlina do Paryża. Nota odpowiada uczynionym propozycjom koalicji. Amnestja dla górnoślązaków jest zapewnioną, jednak zostanie dopiero ogłoszoną w późniejszym czasie.

Szykanowy w dalszym ciągu.

Bytom, 16 października. Jeszcze do dnia 10 b. m., nim ogłoszono amnestję, prusacy stale jako reichswehra i grenzschutzowcy szykanowali w powiecie bytomskim ludność, znęcając się nad nią i aresztując ją.

Plebiscyt na Górnym Śląsku.

Wszystkie władze muszą opuścić G. Śląsk.

(Od naszego korespondenta.)

Paryż, 16 października. Paryski „Journal“ donosi, iż wkrótce ukaże się nowa nota koalicji w sprawie plebiscytu w północnym Szlezewiku i we wschodnich prowincjach pruskich.

Przewidują, iż ze wszystkich okręgów plebiscytowych będą musiały wyjechać nie tylko władze polityczne, ale wogóle wszelkie władze nawet finansowe.

Najnowsze plany plebiscytowe Niemców.

Sosnowiec, 15 paźdz. (PAT.) Pewien Niemiec, zamieszkały w Nadrenji, nadsyła list do „Oberschl. Kurier“, w którym zabiera głos w sprawie plebiscytowej. Projekt rządu niemieckiego, aby wszystkich górnoślązaków, zamieszkałych poza G. Śląskiem, w dniu plebiscytu specjalnymi pociągami przewieźć z Niemiec na miejsce urodzenia uważa jako trudno wykonalny. Natomiast możeby się dało u koalicji wyjednać pozwolenie, aby ona w Niemczech pozwoliła urządzić kilka centrali, dla zbierania głosów górnoślązaków, osiadłych w Niemczech. Jako taką centralę w obwodzie przemysłowym nadreńsko-westfalskim ów górnoślązak niemiec proponuje Essen. Organ centrowców pismo niemieckiego zamieszcza na pierwszym miejscu w dodatku bez komentarza.

Okupacja Górnego Śląska.

(Od własnego koresp.)

Katowice, 16 października. Do „Kattowitzer Zig.“ donoszą z Berlina:

Ze źródła dobrze poinformowanego dowiadujemy się, iż okupacja G. Śląska przez wojska koalicji nastąpi w środku listopada. Na ten cel przeznaczono dwa pułki francuskie i 2 angielskie.

„Katt. Zig.“ wzywa Niemców, by liczyli się z tym faktem i przygotowali do okresu plebiscytowego odpowiednio.

Nausen, 16 paźdz. (PAT.) Amerykańska misja zapowiedziała, że dowództwo oddziału amerykańskiego umieszczone będzie w Oboju. Sąd też nastąpi rozmieszczenie wojsk amerykańskich po różnych miejscowościach Śląska. Wojska miały nadzieję z Koblencji.

Stan obłąkania na Śląsku.

Nausen, 16 października. (PAT.) W obwodzie Górno-Śląskich zarządzone zostały podjęte wobec grożącego bezrobocia stan obłąkania.

Już Niemcy nie chcą utrudniać.

Sosnowiec, 16 października. Władze skowe nie czynią przeszkód ślązaczom przychodzącym w odwiedziny do swych krewnych z Śląska, których już wiele przyjeżdża poczynając od wczoraj do Sosnowca. Oczekują one krótkoterminowe przepustki graniczne pozwalające im na pewne przekroczenie granicy.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 16 października (PAT.) Frontowo-białoruski: Na wschód od Lepia i mienia oddziały nasze rozbiły przeciwnika, koncentrującego się na przedpolu naszych pod Bobrujskiem, opierając lokalny atak szewików, piechota nasza wzięła karabin maszynowy i kilkudziesięciu jeńców.

Na reszcie frontu spokój.

Front wołyński: Na północ od Nowogrod Wołyńskiego skombinowany nasz oddział w tym wypadem zaatakował przeciwnika i zmusił go do ustąpienia, biorąc jeńców. Po dokonaniu akcji oddział nasz wrócił na swoje stanowiska.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego: Haller, pułk.

Przyjęcie układu polsko-niemieckiego przez Niemcy.

Nausen, 16 października. (PAT.) Zgromadzenie narodowe niemieckie przyjęło wczoraj projekt ustawy o układzie polsko-niemieckim, wszystkich 3 czytaniach po krótkiej dyskusji. Minister spraw zagranicznych, Müller, powiedział, że układ ten jest uzupełnieniem traktatu pokojowego i zaznaczył, że Niemcom zależy przede wszystkim na szybkim uregulowaniu stosunków politycznych z najbliższymi sąsiadami. Układ polsko-niemiecki jest pierwszym krokiem w tym kierunku.

Wojska Denikina zatknęły się z armją polską.

(Od wł. korespondenta.)

Kapanaaga, 16 paźdz. Agencja Reuterska wydała komunikat o ostatnich sukcesach Denikina.

Oddziały Denikina ponowiły ataki na ukraińców i wyparły ich z Bałty, Hamania, Gopola, Gajworowska. Stacja węzłowa Koniówka znajduje się w ręku Denikina, który oienzywa postępuje pomyślnie na wschód. Ukraińcy cofają się na całym froncie. Siczowicy liczący porzucają Pellarę i masowo dezertują na terytorjum galicyjskie, bądź do oddziałów Denikina.

W niedługim czasie — brzmi komunikat agencji Reutersa — nastąpi zetknięcie się Denikina z wojskami polskimi.

Katastrofa kolejowa.

Białystok. Dnia 5 b. m. między stacją Radoszkowice—Łaszaw nastąpiła katastrofa kolejowa. Pociąg towarowo-osobowy wjeżdżał na stację nastawienia zwrotnicy wjechał na boczny tor, gdzie się kończy nad brzegiem boczkiego parowu. Gdy maszynista zauważył grożące niebezpieczeństwo już było za późno. Cały pociąg, złożony z 8 wagonów, runął w głęboki wądoł. Z kupy bezkształtnej, się uformowała z pociągu, wydobyło dotychczas 40 trupów, 200 rannych i 16 koni w takim stanie, że je musiano dobić.

Na miejsce Goltza.

Nausen, 16 października. (PAT.) Nausen gen. von der Goltz gen. por. Eberhard wiadomil rząd lotewski, że objął naczelne dowództwo 3 korpusu. Zaznaczył również, że działacze zamierza w porozumieniu z rządem lotewskim.

Z za kulis przygotowań do sojuszu rosyjsko-niemieckiego.

Haase chce ujawnić dwulicową politykę Berlina.

(Od wł. korespondenta.)

Berlin, 16-go października. Sprawcą zamachu na Haasego ujęto. Pochodzi on z Austrii i podał, że Haase zniszczył jego osobiste szczęście.

Zamach wykonano w chwili, gdy pos. Haase, uważany za jednego z najgwałtowniejszych przywódców obecnego rządu socjalistycznego, po części zwolennik hasła komunistycznych, przyszedł od parlamentu, gdzie zamierzał wystąpić z wielką mową w sprawie dwulicowej polityki Berlina w Kurlandji i współdziałania z rządem rosyjsko-rosyjskim. „Abend” podaje, że Berlin w chwili obecnej siedzibą komitetu rosyjsko-

nemieckiego, na czele którego stoi gen. Lewyjsk-Durnowo.

W wywiadzie z przedstawicielem wspomnianego pisma oświadczył gen. Durnowo, że bez nacisku z zewnątrz niemożliwym będzie obalenie bolszewizmu rosyjskiego. Poateż zaś kałcja nie może udzielić wystarczającej pomocy, przeto dać ją muszą (!) Niemcy, do czego wystarczy 150 tysięcy dobrego żołnierza. Pewien doświadczony generał rosyjski upatrzony jest na kierownika wyprawy i bawi w Niemczech. Koszt wyprawy preliminowane są w kwocie 1 miljarde marek.

przedłożenia mi wszystkich wypadków zerwania umów, zanotowanych w starostwie z zaznaczeniem, która strona i dlaczego dopuściła się tego, oraz jaką była w tych wypadkach interwencja starostwa.

Rząd o reformie rolnej.

Warszawa, 16 października. Związek Zawodowy robotników rolnych zwrócił się do prezydenta ministrów z kategorycznym żądaniem wypełnienia postulatów związku, grożąc proklamowaniem strajku powstającego robotników rolnych. Minister Węlichowski oświadczył, że żądania związku stoją w sprzeczności z uchwałami Sejmu co do zasad reformy rolnej i rząd uważa za niemożliwą zadośćuczynienia im. Co się tyczy uwolnienia i przyznawania robotników rolnych, rząd uważa za właściwsze załatwić tę sprawę pomiędzy związkiem ziemian i związkiem robotników rolnych i w tym celu wezwie obydwie strony na wspólne rozprawy.

Rozprawy te odbywały się w dniach 1, 3, 8, 13 i 14 października. Na drugiej rozprawie delegaci związku robotników rolnych przedstawili najróżnorodniejsze żądania swoje.

Przedstawiciel Ministerstwa spr. wewnętrznych oświadczył, że związek postępuje nieszczerze w sposób niestosowany przez żaden związek zawodowy, gdyż w czasie prowadzenia pertraktacji od wyniku których, uzależnił prowadzenie strajku, strajk ten już proklamował.

Z zerwania tych rokowań rząd nabrał przekonania, że chodzi tutaj nie o poprawę bytu robotników rolnych, ale o wyzyskanie młodej organizacji związku zawodowego robotników rolnych dla osiągnięcia pielęgnowanych przez komunistów celów przewrotnych, godzących w podstawy bytu Rzeczypospolitej polskiej. Wobec nieukończenia zasiewów, kopania buraków i ziemniaków, tego podstawowego artykułu dla żywienia szerokich warstw ludności, proklamowanie strajku w takiej chwili skazuje kraj a szczególnie ludność miast i okręgów przemysłowych na dotkliwy brak artykułów spożywczych.

Wobec tego rząd widzi się zmuszony z całą stanowczością przeciwstawić się tej akcji i użyć środków, do jakich uprawniają go ustawy o zabezpieczeniu sprzętów i zasiewów, oraz w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Rzeczypospolitej w czasie wojny.

Przywróć maszyn do Polski.

Warszawa, 16 października (PAT.) Dnia 11-go b. m. odbyło się z udziałem przedstawicieli przemysłu i handlu posiedzenie w sprawie uregulowania importu do Polski maszyn. W związku z koniecznością oszczędzania zapasów waluty zagranicznej ustalono podział artykułów importowych.

Państwowa komisja przywozu i wywozu zamierza podjąć analogiczną akcję w stosunku do pozostałych towarów.

Brak monety zdawkowej.

Lwów, 16 październ. (wł.) Z powodu braku zdawkowej monety pojawiły się bony m. Lwo-wa. Jednokoronowe są koloru czerwonego, zaś półkoronowe formatu mniejszego, koloru ciemno-niebieskiego.

Uznanie traktatu pokojowego przez Francję.

Paryż, 16 października. (PAT.) „Moniteur Officiel” donosi, że prezydent republiki Poincare podpisał akt ratyfikacyjny traktatu pokojowego z Niemcami, oraz innych traktatów zawartych w Wersalu w dniu 28 czerwca b. r. Sekretarjat konferencji pokojowej otrzymał dokument ratyfikacyjny podpisany przez króla belgijskiego. Układ o międzynarodowej żegludze powietrznej, podpisał wczoraj przedstawiciel Belgii, Boliwji, Brazylii, Wielkiej Brytanji, Ekwadoru, Francji, Włoch, Kanaay, Portugalji, Rumunii, Sjamu i Urugwaju.

Król angielski podpisał traktat z Niemcami.

London, 16 paźdz. (PAT.) Król angielski oprócz traktatu pokojowego podpisał także układ z Niemcami, dotyczący się prowincji nadreńskich.

Japonia ratyfikowała traktat.

London, 16 października. (PAT.) Z Tokio donoszą, że rada koronna aprobowała ratyfikację traktatu pokojowego i przedłożyła ją Mikadowi do sankcji.

Przed wyzwoleniem Petersburga.

Wejska Judenicza posuwają się naprzód.

London, 16-go października (PAT.) „Times” donosi z Rewla, że wojska Judenicza stoją na połowie drogi między Jamburgiem a Gacyzną. Pierwszy atak generała Glazenappa dał wielki sukces. Armia rosyjska osiągnęła już te pozycje, które zajmowała w czerwcu. Onegdaj zdobyto Psków. Pochód trwa dalej na froncie stumilowym, a ponieważ opór bolszewików słabnie, więc liczą się z zajęciem Petersburga najdalej w początkiem listopada.

London, 16-go października (PAT.) „Times” donosi z Rewla, że przednie strażnice Judenicza czynią znaczne postępy na linii kolejowej, biegnącej ku Piotrogradowi. W niedzielę została zajęta miejscowość Wołoszów, przyczem pojmano przeszło 1,000 jeńców, wiele armat i pociąg pancerny.

Sytuacja nad Bałtykiem.

Berlin, 16 października. (PAT.) „Localanzeiger” donosi z Mitawy: Na froncie pod Rygą panuje naogół spokój po poważnych walkach jakie toczono w dniach ostatnich. Twierdzę Swinoujście obsadzono podobnie jak Friedrichstadt nad Górną Dźwiną. Dźwiny jednakże dotychczas nie przekroczone. Wdrożona została akcja pośrednicząca z trzeciej strony, jednakże trudno jest znaleźć stosowną platformę. Armia Judenicza zajęła miasto Jamburg, a wojska jego posunęły się o 250 km. na wschód od Narwy, przekroczyły rzekę Ługę, ważną barierę bolszewicką i znajdują się teraz w oddaleniu 130 km. od Petersburga.

Ludność Węgier pragnie monarchji.

Wiedeń, 16 października (PAT.) „Neues Arbeiterblatt” donosi z Budapesztu: Royalści węgierscy zgłoszą w dniach najbliższych kandydata do tronu węgierskiego. Część agituje żywo za księciem angielskim Cambridge.

Budapeszt, 16 października (PAT.) Wielu deputowanych węgierskiej partji royalistycznej zawiązało się wczoraj u prezydenta ministrów Friedricha. Imieniem deputowanych przemówił hr. Gomssiech, zawiadamiając o utworzeniu się partji royalistycznej. Zaznaczył on przy tem, że nie idzie tu o jedną tylko partję polityczną, ale o przekonanie wszystkich warstw które są idei monarchistycznych.

Ludność węgierska pragnie z całego serca rządów monarchistycznych i dąży do jak najrychlejszego powrotu tysiącletniego ustroju prawnopañstwowego. Nie kieruje się ona przy tem żadnymi względami osobistymi, lecz chce rządów monarchistycznych zasadniczo. Premier ministrów Friedrich przyjął oświadczenie deputowanych do wiadomości oświadczył, że i on jest zdania, że pod tym hasłem mogą się połączyć wszystkie warstwy. Także i jego zdaniem przebudowa rządu na prawnohistorycznych podstawach, odpowiada pragnieniom ludności. Kwestja ta jak i łącząca się z nią kwestja personalna mogą być rozwiązane tylko powszechną wolą ludu.

Starostwo i województwo.

Warszawa, 16 października (PAT.) Komisja administracyjna przyjęła do wiadomości sprawozdanie szefa sekcji Kaszniczy o organizacji województw i reorganizacji starostw, jako pierwszych instancji politycznych.

Okólnik do starostów.

Warszawa, 16 października (PAT.) „Monitor Polski” z dn. 16 bm. zamieszcza:

Wydział prasowy ministrów spr. wewnętrznych komunikuje, że do pp. starostów został wysłany okólnik treści następującej:

Okólnik M 271 MSW zwraca uwagę pp. starostów na wypadki łamania przez właścicieli ziemskich lub dzierżawców umów zawartych ze służbą folwarczną przy pośrednictwie delegat ministerstwa pracy. W okólniku 563 zwraca uwagę na także jednostronne zerwanie umów ze strony służby folwarcznej.

Wobec tego, że dochodzą mnie skargi na jednostronne postępowanie pp. starostów przy stosowaniu ustawy z dnia 2 sierpnia o zabezpieczeniu sprzętów i zasiewów rolnych, jeszcze zwracam uwagę na konieczność bezstronnego traktowania wypadków niedotrzymania umów i stanowczego występowania przeciw naruszającym takowe, zarówno pracodawcom, jak i pracownikom.

Zarazem wzywam pana do niezwłocznego

Protest o 3 powiaty.

(Od własnego korespondenta.)

Warszawa, 16 października. Na dzisiejszym piątkowym posiedzeniu sejmu postawiony został nagły wniosek postów narodowych, aby Rzeczpospolita polska wystosowała protest do Rady koalicyjnej o niesłuszne wyłączenie Spiszu Orawy z plebiscytu powiatów Keczmarzkiego, Starolubowelskiego i Czadeckiego.

Jeszcze jedna komisja?

(Od własn. koresp.)

Warszawa, 16 października. Minister robót publicznych Jasinowski zaproponował przedstawicielom wszystkich ministerstw utworzenie specjalnej komisji w sprawie uruchomienia przemysłu i robót publicznych (co na zimę?) W Komitecie tym miała być wprowadzona planowa akcja w celu wymiany myśli i zaprowadzenia systemu ekonomicznego.

Komisja konstytucyjna.

Warszawa, 16 października. (PAT.) Komisja konstytucyjna rozpoczęła dyskusję szczegółową nad referatem p. Raiaja o ustroju parlamentarnym. Określono kompetencję sejmowi, ustalono 5-cio przymiotkowy sposób głosowania i wyznaczono jednego posła na 70,000 wyborców. Jako okres sprawozdawczy sejmowi przyjęto 5 lat.

ś. p.

LEON ZACHERT

właściciel majątku Nakielnica w pow. Łódzkim, długoletni Sędzia Gminny,

zasnął w Bogu po ciężkich cierpieniach dnia 15 października r. b. w 73 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w Nakielnicy w sobotę 18 października o godzinie 1 po poł., o czym zawiadamiają krewnych i znajomych pogrążeni w głębokim smutku

Córki, synowie, synowie i wnuczki.

2487 1

Rząd francuski przestaje płacić swoim oficerom w Polsce.

Odwołują się oni do trybunału.

(Od własnego korespond.)

Paryż, 16 października. Na podstawie układu z dnia 15 stycznia 1919 r. między rządem polskim a francuskim — jak donosi „Echo de Paris” — oficerowie francuscy, wstępujący do armii polskiej, otrzymują podwójną pensję płatną w połowie przez państwo francuskie, w połowie przez państwo polskie.

Obecnie misja francuska przy armii polskiej — pisze „Echo de Paris” — działająca według rozkazów Ministerstwa Wojny, zawiadamia oficerów francuskich, służących od kilku miesięcy w armii polskiej, że rząd francuski po upływie pierwszego półroczia nie będzie płacił pensji, która nań przypada i że będą musieli pozostawać w Polsce zadawalając się pensją, płaconą przez państwo polskie, zupełnie niewystarczającą na utrzymanie, albo powrócić do Francji bez żadnego odszkodowania. Sześciuset oficerów wszelkich stopni, których to zarządzenie dotyka postanowiło odwołać się do Rady Stanu (francuski trybunał administracyjny).

Zatwierdzenie traktatu.

Wiedeń, 16 października (PAT.) „Courant” donosi z Oltawy, że parlament kanadyjski zatwierdził traktat pokojowy z Austrią.

Ratyfikacja się zbliża.

Berlin, 16 paźdz. (PAT.) „Localanzeiger” donosi, że dokument, w którym Anglja ratyfikowała traktat pokojowy, nadszedł już do Paryża.

Włoski dokument ratyfikacyjny przywiezie prawdopodobnie do Paryża Tittoni.

Odpowiedź Niemiec.

Nauen, 16 października. (PAT.) W komisji zgromadzenia narodowego dla spraw zagranicznych rozpoczęły się wczoraj dyskusje nad treścią odpowiedzi Niemiec na ostatnią notę Locha.

Skutki blokady.

Praga, 16 paźdz. (PAT.) „Telegraf” donosi z Londynu. Jeden z angielskich kontrtorpedowców zajął w ostatnich dwóch dniach znaczną liczbę niemieckich okrętów handlowych.

Dziesi dostali broń i amunicję.

Wiedeń, 16 października. (PAT.) „Wiener Tageblatt” donosi z Berlina: W komisji głównej zgromadzenia narodowego udział minister skarbu wyjaśnia w sprawie sprzedania Czechosłowacji materiałów wojennych wartości 100 milionów. Koalicja udzieliła zgody na tę transakcję. Dziesi zapłacili surowcami w szczególności węglem brunatnym.

Ewakuacja Węgier.

Paryż, 16 października (PAT.) Z Budapesztu donoszą, że wojska rumuńskie opuszczają Budapeszt 19 bm.

Walka ze spartakusowcami.

Nauen, 16 października (PAT.) W Meklemburgu uwięzili władze wojskowe członków partii spartakusowców z Lubeki i Bremy, którzy przybyli na zebranie spartakusowców. Wśród uwięzionych znajduje się także 2 rosjan. Z tych 1 z Moskwy i 1 z Kijowa.

Mordercy.

Berlin, 16 października. (PAT.) W Monachium dnia 13 października rozpoczął się przed trybunałem ludowym nowy proces o zamordowanie zakładników. Prokurator żąda kary śmierci dla oskarżonych o morderstwo z premedytacją 20-letniego robotnika Rennera z Monachium, 27-letniego robotnika Alojzego Kammerstadta i rosyjskiego studenta Andrzeja Streienki z Mińska.

Socjaliści uznają kapitał.

Nauen, 16 październ. (PAT.) Radio warsz. Bernstein zwalcza we „Vorwärts” fałszywe założenie, jakoby kapitał miał być śmiertelnym wrogiem klasy robotniczej. Bernstein dowodzi, że już Marx wykazał, jak dalece program klasy robotniczej związany jest z rozwojem kapitału. Socjalizacja nie prowadzi wcale wedle rzeczoznawców, nie wyłączając niezawisłych do powszechnego szczęścia i nie może być wszędzie stosowana.

Tam gdzie nie może nastąpić jeszcze socjalizacja, wykluczonym jest, żeby można było obejść się bez kapitału.

Krytyczny stan kolei pruskich.

(Od wł. korespondenta.)

Katowice, 16 października. Poczynając od 12 bm. zostaną wstrzymane wszystkie pociągi pośpieszne przy dalszym ograniczeniu ruchu pasażerskiego. Pocztyowy ruch z Berlinem ulegnie przez to jednodniowemu opóźnieniu. Jednakże ma być na to miejsce wprowadzona komunikacja pocztowa powietrzna za pomocą aeroplanów i balonów.

Skasowanie pociągów.

Berlin, 16 października. (PAT.) Dnia 12-go bm. wstrzymany został ruch pociągów pośpiesznych wychodzących z Berlina w kierunku wschodnim. Pociągi te nie będą kursowały dłuższy czas. Celem przerwy jest użycie przewoźników w celu skasowania środków żywnościowych.

Szach perski w Paryżu.

Zurich, 16 października. W Paryżu dziennik „Matin” zawiadamia ze przyjeździe do Paryża Akasada Kadi szach perski.

Nie chcą pokoju z bolszewikami.

Wiedeń, 16 października (PAT.) Rząd niemiecki rozważał propozycje pokojowe rosyjskiego rządu sowieckiego i postanowił zaproponować Sejmowi odrzucenie nawiązania rokowań z rządem sowieckim.

Masowe egzekucje w Moskwie.

60 arystokratów, generałów i profesorów szkół wyższych skazanych na śmierć.

Moskwa, 13.10. „Nadzwyczajna komisja” rządu sowieckiego w Moskwie zarządziła aresztowanie spiskowców, przygotowujących zamach przeciw rządowi sowieckim. Jądrzem spisku była „narodowe centrum” organizacja polityczna, której należał przeważnie kadeci i młodsze wojskowi. Między aresztowanymi znajdują się: książę Andronikow, książę Oboleński, profesorowie uniwersytetu Astrow i Bolkow, prezydent „Centrum narodowego” Stiepinkin, generałowie Marchow i Kusnieczow, baron Stromberg i młodszy szewik Bozanow. Na 65 aresztowanych wyznaczono natychmiast wyrok śmierci, a między innymi byli: Stiepinkin, Oboleński, Astrow, Bolkow, Marchow i Kusnieczow.

Pogromy w Fastowie.

Moskwa, 16 października (PAT.) „Kijewski Zyrn” opisuje szczegóły pogromu, który miał miejsce w Fastowie po wycofaniu się z tego miasta bolszewików. Pogrom trwał 4 dni. Dołączące do żydów ogano naftę i podpaliło więcej niż 100 domów i sklepów żydowskich, zostało spalonych 600 domów, więcej niż 1,200 rannych.

Spadek marki i korony.

Wiedeń, 16-go października (PAT.) „Localanzeiger” donosi ze szwajcarskiej granicy, niemiecka marka spada w centrali dewizowej Szwajcarii na 20 (a w wolnym handlu na 15) Austriackie noty koronowe notowane są na giełdzie 4 centymy. W kolach handlowych obawiają się, że stempiowane korony austriackie wkrótce stracą swoją wartość zagranicą.

Centrala dewiz.

Warszawa, 13-go paźdz. (PAT.) Kursy w centrali dewizowej z d. 12 bm.

Funty szterlingi 150, dolary 35.50, franki francuskie 4.20, franki szwajcarskie 6.45, franki niemieckie 4.20, dary 3.66, marki niemieckie (banknoty droższe do marek 10 włącznie) 10, korony austriackie niemieckie 52, korony czeskie 100.50. Kurs przeliczania na korony 50.

Kursy dewiz.

Zurich, 16 października (PAT.) Kursy dewizowe z 16 o. m.: Berlinskie 20.60, dn. pop. 21, wiedeńskie 5, dn. pop. 5, praskie 15.50, dn. pop. 15.00. Korony stempiowane 5, dn. pop. 6, korony niestem. 5, dn. pop. 6.

Barbaryzm pruski.

(Od wł. korespondenta)

Wiedeń, 16 października. Z Genewy donoszą, że sąd wojenny w Lille rozpatrywał sprawę br. Bismarka i 7 innych niemieckich oficerów, którzy stanęli pod zarzutem mordu i podpalenia. Rozprawa wykazała, że wspomniany wnuk króla polaków rozkazał w miejscowości Vicoigne 14 mieszkańców tej gminy dla przykładu rozstrzelać, przyczem skazanych przed śmiercią poddano jeszcze publicznej chłóście.

Po wykonaniu wyroku, dla dalszego przykładu, spalono ich domostwa.

W śledztwie wyszedł na jaw ponadto ten szczegół, że po salwie oddanej do skazanych kilku z nich pozostało przy życiu i tych kazał Bismark dobić lancami wśród dzikich scen okrucieństwa.

Współwinnymi powyższych zbrodni są dyrektor policji Fürst, profesor gimn. Brenner z Kolonii, por. Bley, kap. Andre, szef komendy miejsc. Hauffenberg i inni.

Sąd żąda wydania zbrodniarzy w ręce trybunału międzynarodowego.

Projekt nowej kolei.

Inżynierowie pp. Thimme i Wilman przeprowadzili studia przeprowadzenia linii żelaznej od Dąbrowy do Włocławka. Linja ta przecinać będzie powiat Będziński, miasto Siewierz, Kozięgłowy do Częstochowy, a dalej przez Kłobuck, Wieluń, Złoczew, Sieradz, Wartę, Turek i Koło do portu na Wiśle.

Linja ta będzie dwutorowa, a głównym jej zadaniem będzie wywożenie w głąb kraju na północ bogactwa Zagłębia, odwrotnie zaś produkty spożywcze z słynnych Kujaw.

Według obwieszczeń Ministerstwa Dróg żelaznych część projektowanej linii na rozciągłości Zagłębie—Częstochowa będzie się budować niezwłocznie, albowiem warszawsko-krakowska linja od Sosnowca do Częstochowy jest przeciężona.

Teatr i sztuka.

— Teatr Polski.

Dzisiaj Teatr Polski występuje z premierą doskonałej sztuki Heijermans'a p. t. „Dzień zaduszny”, w której wystąpi gościnnie artystka teatru „Rozmaitości” p. L. Dunin.

Jutro, o godz. 4 po południu po cenach najniższych Teatr gra „Podpory społeczeństwa”, wieczorem zaś „Słaby Panieświecie”.

— Z teatru.

W teatrze wielkim dnia 19 października odbędzie się przedstawienie artystów warszawskich. Odegrana zostanie sztuka „Śnieg” w 4-ach aktach Przybyszewskiego.

Bilety do nabycia w cukierni Gostomskiego.

— Teatr w Pabjanicach.

Artysta warszawski odegra d. 18 b. m. w sali Tow. Gimnastycznego w Pabjanicach „Śnieg” Przybyszewskiego.

Skrzynka do listów.

Szanowny Panie Redaktorze!

Proszę o łaskawe umieszczenie następującego wyjaśnienia.

Zarząd Towarzystwa uczniowskiego „Samopomoc” przy Gimnazjum państwowym im. Mikołaja Kopernika podaje do publicznej wiadomości, iż o organizowaniu się związku Samopomocy „polskich” szkół średnich nic nie wie, niema więc nic wspólnego z zapowiedzianymi w dziełkach odczytami p. Jeleńty i nie bierze na siebie żadnej odpowiedzialności za ewentualne dalsze wystąpienia wyżej wymienionego Związku „polskich Samopomocy”.

Zarząd Samopomocy przy G. P. im. M. K. Przewodniczący: Gałewicz. Sekretarz: Bartoszewski

ZAWADOMIENIE.

Od soboty, dnia 18 b. m.

Restauracja „POLONIA-PALACE” Bzielna 36

Poleca w czwartki, soboty i niedziele

Tradycyjne FLAKI z Purpętami.

WIECZOREM KONCERT KWARTETU.

2480 5

Z poważaniem JACKOWSKI.

Welośrom

Stowarzyszenia Sportowe

Helenów

„Union”

W niedzielę, d. 19 października r. b. o godz. 3 po poł.

1. Po raz pierwszy w Łodzi!

Wielkie Wyścigi Samochodowe i Motocyklowe z udziałem

Sportsmenów Amerykańskich.

PROGRAM: Australijski wyścig przesładowczy na samochodach; Motocykle przeciwko samochodom. Polo automobile (gra w piłkę, wykonana przez 4 automobile); Zmotowanie samochodów przed oczyma publiczności i inne. 2490:2

UWAGA: Do wnętrza toru publiczność niema dostępu.

Bilety przed wyścigami nabyć można w lokalu Stow. Sport. „Union”, ul. Przejazd 5 codz. od g. 10 r. w niedzielę do g. 12 w poł.

Przy Zawodowej Szkole Robót Ręcznych Apolonji Kopydłowskiej

Łódź, Piotrkowska 154

Prowadzona jest oddzielnie Sala zajęć dla dziewcząt.

Praca wszelkich robót ręcznych, kroju i szycia, za opłatą Mk. 15 miesięcznie. Zapisy od 10—12. Sprzedaż wzorów i monogramów. 2481n2

KONKURS

Niniejszym rozpisuje się KONKURS na stanowisko kierownika

BIURA PORAD PRAWNYCH

przy Sejmiku Łódzkim.

Reflektanci z wykształceniem prawniczym uniwersyteckim, ewentualnie aplikanci sądowi o ile możności z praktyką administracyjną winni składać oferty pod adresem Wydziału Powiatowego (Al. Kościuszki № 14, pokój № 48) do dnia 15 listopada r. b.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

STAROSTA:

A. Remiszewski.

2401 1

2425 1

Wyprzedaż

garderoby męskiej

po tanich cenach w firmie

Szmechel i Rozner Łódź, Piotrkowska 100.

TELEFONY

Eriksona, miejskie i międzymiastowe posiada na składzie Biuro Handlowo-Techniczne ul. Janiszewski Lublin, Początkowska 1, tel. 5. 1637 2438 1

LOKOMOBILA

na ropę, o sile 7 koni DO SPRZEDANIA.

Blizsze wiadomości w fabryce motorów H. Wegnera, ul. Kilińskiego Nr. 100. 2485:5

PIERWSZA POLSKA Sztuczna Tkalnica „MARJA”

tki sztucznie wszelkiego rodzaju uszkodzenia w męskim, damskim i wojskowym ubiorze oraz w różnych towarach. 2484:5 ul. Benedykta № 22, m. 16.

Dr. T. Wretowski

b. Ordynator Szpitala Dz. Jezus w Warszawie. 2493:3

Specjalista w chorobach wewnętrznych. Rozwadowska 6. przyjmuje od 6—7 wiecz.

Kupimy większą ilość BRANNO OPALONEGO CIEKŁY WAGIA

Oferty z cenami prosimy składać w administracji „Sozwoju” pod „Ośmi”. 2493:5

PRAKTYKANCI

z kilkuklasowym wykształceniem, biegli w liczeniu z ładnym charakterem pisma potrzebni są do wydziału handlowego oraz technicznego. Do tego ostatniego pożądanym jest wykształcenie techniczne. Wyczerpujące oferty pod „Praktykanci” przyjmuje administracja „Rozwoju” 2432—1

19 b. m. odegra w Teatrze Wielkim, artystów warszawscy

„ŚNIEG” Przybyszewskiego

z udziałem Wandy Motzelewskiej. Bilety do nabycia w cukierni Gostomskiego. Ta sama sztuka 18-go b. m. w Pabjanicach. 2486 2

Polski Związek Zawodowy Ogrodników Koła Łódzkiego po ferjach letnich wznowił swoją pracę i poleca na posady stałe i do robót sezonowych uzdolnionych ogrodników.

Zgłaszać się do kancelarii Związku, w parku Sienkiewicza przy ul. Kilińskiego № 95a. 2401p.2

Warszawskie Akcyjne Tow. Pożyczkowe na zastaw ruchomości 2386—9

(LOMBARD AKCYJNY)

Oddziały Łódzkie: Zachodnia 31, II Monuski II (róg Sienk. 23)

zawiadamiają, iż dnia 12 listopada 1917 r. i dni następujących odbywać się będzie w sali licytacyjnej przy ul. Zachodniej 31 licytacja celem sprzedaży zastawów, nieprolongowanych we właściwym czasie, a zastawionych w Oddziale I-ym Zachodnia 31 i w Oddziale II-im Monuski 11 (róg Sienkiewicza 23). Podczas licytacji prolongata zastawów, wystawionych na licytację, przyjmowana nie będzie. Wykaz zastawów, podlegających sprzedaży, będzie ogłoszony w „Nowym Kurjerze Łódzkim”. Procent należy już wpłacać.

Zróżnic Polskie firma egz. od roku 1900

Specjalny zakład Jubilerski

FRANCISZKA DĘBOWSKIEGO

Piotrkowska 136. „. Piotrkowska 136.

Wykonuje roboty biżuteryjne ze złota, srebra i platyny jak również wszelką reparację w tym zakresie posiada duży wybór drogich kamieni. Ceny najprzystępniejsze. 2053 :1

Kupuję stare złoto, srebro i brylanty oraz sprzedaj okazajna biżuterii.

Zarząd Stow. Rob. Chrz. przy ul. Przejazd 34 urzędują ZABAWĘ dla członków, ich rodzin i wprowadzonych gości w sobotę, dnia 18 października o godz. 6 wieczór. 2495 1

Żrebne ogłoszenia:

Kupno i Sprzedaż:

A.A.A.A.A. Kupuję wszelkie futra. Płacę najlepiej. Grosman, Piotrkowska 24. Przyjmuję reparacje kamierskie. 7812—21

A.A.A.A.A. Obrączki ślubne para od 70 marek, gwarancja za złoto, pierścionki, zegary, zegarki najtaniej sprzedaje pierwszy polski sklep zegarmistrzowski-jubilerski, Brzezińska 10, Jan Płacek. 7718—9

A.A.A. Konopniana tkanina zwyklej mocna, odpowiednia na podróżne płaszczki, materace, sienniki, bluzy i spodnie robotnicze i t. p. Bardzo tanio, bo w prywatnym mieszkaniu, Włodzewska 40 (Kilińskiego), front, II piętro m. 10. Tamże flanely i sarówka na posciel i wsypy, kolorówka. 7502—:1

A.A.A. Stuszarze, kowale, jak wogóle ci co mają brudzącą a ciężką pracę mają dla was konopniany towar na bluzy, spodnie, tartuchy i t. d., absolutnie nie do rozdarcia szeroki bardzo tanio. Kilińskiego 40 (Włodzewska), front II piętro, m. 10. Tamże barchany, na posciel, wsypy, metal, na kuszki. 8526—nwp.10

Al Al Sprzedają szafy, łózka, Al Al kredensy, otomany oraz inne meble. Piotrkowska 108, Przetazniewski. 8548—8

Lóżka, materace, szafę, bielizniarkę, otomane, łóżko, stół, krzesła, biurczko, figurki, obrazy sprzedam tanio. Piotrkowska 261 m. 4, II piętro, front. 8150-5

Meble sprzedam tanio: 162-163, materace, szafy, bielizniarkę, umywalkę, otomane, lustro, kredens, stół, zegar, biurko, fotel, szafki, gramofon, maszynę szycią. Piotrkowska 225-5, I p. front. 8235-4

Otomane, łóżka, krzesła, stół, szafę, lustro sprzedam tanio. Sienkiewicza 53-4, oficyna. 8199-1

Łóżka, szafy, stoły, krzesła, biurka sprzedaje natanciej. Piotrkowska 101, Korczak. 8291-nw4

Sprzedam otomane dywanową zieloną, szafę, łóżka, stół, zegar, gramofon, maszynę Singer, gablotkę. Aleja Kosciuszki 26 m. 4. 8342-n2

Pom drewniany o 15 mieszkaniami sprzedam zaraz. Wiadomość: Nowo-Sikawska 11, u gospodarza. 8307-5

Do sprzedania duża maszyna do kawy, miedziana, 5 tomów „Wszehświat i Człowiek”, różna garderoba damska i inne rzeczy. Główna 9 m. 8, front. 8227-1

Kredens, łóżko, obrazy, bielizna damska do sprzedania. Ul. Konstanyńska 65 II p. 8191-2

Kupię szaty (półki) pod towary lokciowe. Zgłaszać się: ulica Skwerowa 7 m. 2. 7545-5

Kupię pianino i karakulowy żakiet dla siebie, zapłacię dobrą cenę. Hotel Victoria, pokój 4, Piotrkowska 67. 8362-5

Kocioł i rondle miedziane oraz nasadówka duża cynkowa do sprzedania. Ul. Kilińskiego 104 m. 9, od 1-ej do 4-ej p. 8517-2

Magiel sprzedam za 250 marek. Konstanyńska 49, wiadomość u stróża. 8284-1

Meble nowe i używane sprzedaje po cenach najniższych. Orła 25 stolarnia. 7520-4

Mieczarnię kupię w dobrym punkcie. Zgłośić się: Kilińskiego 84, w sklepie. 8516-2

Młyn wodny dobrze prosperujący do sprzedania. Oferty w adm. Rozwoju pod „M. R.” 8256-2

Obiady domowe bardzo smaczne od 4 mk., od godz. 12-3 po poł. Kilińskiego 50 m. 4, II p. front. 7807-1

Pies-wilk (tresowany) do sprzedania. Wiadomość: ul. Wodna 10, T. Szram. 8235-2

Piwiarnia do sprzedania z całym urządzeniem. Nowo-Cegielniana 48. 8177-1

Piec pokojowy żelazny do sprzedania. Rzgowska 42, Topko. 8221-1

Restauracja I-szego rzędu, przy hotelu, dobrze prosperująca, jest do sprzedania lub wydzierżawienia. Oferty pod lit. „A. E. H.” w admin. Rozwoju. 8222-1

Power sprzedam za 300 marek. Piotrkowska 178, fryzjer. 8305-2

Sklep spożywczy sprzedam zaraz z powodu wyjazdu. Ulica Lipowa 14. 8130-2

Sklep kolonialny do sprzedania. Brzezińska 36/58. 8152-1

Sklep spożywczy oraz aparat fotograficzny 15x18, skrzypce i akwarjum sprzedam z powodu wyjazdu. Grabowa 17, w sklepie. 8321-5

Sklep spożywczy do sprzedania. Radwańska 25. 8319-1

Sprzedam 6 krzesel używanych gubernatorskich w dobrym stanie. Gubernatorska 11 m. 20. 8334-1

Sprzedam futro nowe na nuty-jach. Wólczńska 155 m. 7. 8205-1

Sprzedam sklep kolonialno-spożywczy w dobrym punkcie z powodu wyjazdu. Wólczńska 79. 8246-1

Sprzedam pralnie 14 lat istniejącą dobrze prosperującą, z powodu objęcia posady wiadomość na miejscu. Szary Kabjanińska 52, W. Jurezyński. 8255-1

Sprzedam nieruchomość w Kaszku z dużym ogrodzonym placem, na którym do placu znajdują się dwa domy mieszkalne i trzy-piętrowy budynek murowany może być zlatny na fabrykę. Wiadomość: ul. Andrzejka 60, Rybarkiewicz, w Łodzi. 8259-2

Sieczkarnię kołową dobrą lub uszkodzoną kupimy zaraz. Wiadomość: Łódź-Kal., Stowarzyszenie „Kolejarz Polski”. 8234-1

Szata ciemna dębowa do sprzedania. Wiadomość: Kilińskiego 92, 5 piętro, front, prawa strona. 7777-5

Wóz kolejny średni z skrzynią do sprzedania. Konstanyńska 93. 8270-5

Wate krawiecką poleca skład koider Z. Chadyńskiej, ul. Przejazd 16. 8237-2

Wątanę cynkową z piecykiem do ogrzewania sprzedam. Wólczńska 68-16. 8223-1

Wybór drzew owocowych w najlepszych odmianach poleca zakład ogrodniczy „Stefanów”, Łódź, ul. Brzezińska 101, S. Dymkowski. Cenniki wysła się na żądanie gratis i franco. 7621-3

Zakład fryzjerski do sprzedania. Nawrot 41. 8293-3

Zródło tanich maszyn do szycia i reperacja wszelkich systemów w zakładzie i na miejscu. Główna 58. 8514-3

Różne:

Gabinet kosmetyczny Pisarskiej, Piotrkowska 92, Dyplomy Paryskie. Usuwanie trądziku, wargów, piegów, zmarszczek, brodawek i niepotrzebnych włosów. 8239-nw5

Akuszerka Marja Kubicka przyjmuje. Ul. Piotrkowska 199 m. 14. 8253-7

Akuszerka M. Nowakowska mieszka obecnie Dzielnia 54 m. 18. 7925-9

Akuszerka Stefania Hulewska przyjmuje. Pańska 9. 8524-nwp.12

Buchalter-korespondent poszukuje posady od zaraz buchaltera lub korespondenta. Oferty „Korbuch” w administracji Rozwoju. 8355-2

Bilanse, ekspertyzy, organizowanie buchalterji oraz stałe prowadzenie ksiąg handlowych uskutecznia długoletni buchalter większej fabryki w Łodzi. Referencje pierwszorzędne. Oferty uprasza się składać do administracji Rozwoju pod „Buchalter”. 7883-6

Chłopiec lat 16 z praktyką poszukuje miejsca w sklepie materiałowym lokciowych. Łaskawe oferty pod „W. W.” 8550-2

Chcę pożyczyc na 1-szy Nr hy-poteki 5,000 mk. Łaskawe oferty proszę składać do administracji Rozwoju pod „R. S.” 8352-3

Do restauracji poszukuje się inteligentną polkę wdowę lub pannę jako spółniczkę. Oferty pod „S. S. H. 100” do administracji Rozwoju. 8356-3

Do wynajęcia pokój umeblowany z oddzielnym wejściem. Benedykta 18 m. 6. 8511-1

Francuska ma godzinę ranną wolną. Wólczńska 140, Wp. Górecka. 8195-1

Gorsety „Renoma” Przeróbki, reparacje, pranie gorssetów. Ul. Główna 17 m. 2. 6520-pw5

Getry podług miary z powierzo-nymi materiałami wyrabia Ka-dyński. Nawrot 20, sklep. 8138-1

Krawiec Polski nagrodzony dy-plomem królu Akademii Dre-zdeńskiej przyjmuje obstalunki ubiorów męskich i damskich okryć, zamówienia wykonywa ściśle w oznaczonym terminie. Zielona 10, A. Gramens, I piętro. 8295-5

Kursy francuskiego grupami, od-dzielnie. Konwersacja. Polski zaniedbanym. Pomoc w polskim, francuskim. Zapisy codziennie 6-9. Kilińskiego 77. 7491-2

Kursy języków nowożytnych dla dorosłych Marty Lederowej. Dzielnia 58-b. Języki: polski, francuski, angielski, niemiecki. Opłata miesięczna 20 mk. za każdy z języków. Zapisy codziennie od 5-9 w. 8527-2

Dziś przedstawienia dla dzieci i młodzieży

Peczątek o g. 3.15 po poł.
Ceny miejsc od Mk. 1. 2465 2

Małoda panienka poszukuje miej-sca w sklepie jako uczeni-ca. Łaskawe oferty pod „S. S.” w Rozwoju. 8549-2

Młody człowiek zwolniony z wojska Hallera poszukuje pracy biurowej. Oferty „W. S.” Biur dzienników i ogłoszeń, Pabjanice, Zamkowa 15. 8351-3

Młody człowiek, władający 5-imi językami, poszukuje posady woznego, ewentualnie przyjmie jakakolwiek. Łaskawe oferty sob „Władający” przyjmie admin. Rozwoju. 8304-5

Nauczycielki otrzymają korzy-sne posady. Biuro Ludwińskiej, Piotrkowska 108. 8354-3

Osoba w średnim wieku, zna-jąca się na gospodarstwie domowym, poszukuje posady u samotnej osoby w miejscu lub na wyjazd. Może być na probostwie. Oferty do Rozwoju pod lit. „W. H.” 8298-2

Potrzebni są inteligentni i ener-giczni współpracownicy do rozpowszechniania popularnych wydawnictw drogą kolportażu. Zgłoszenia pomiędzy 5-6, ul. Skwerowa 7 m. 1. 8545-2

Potrzebni chłopcy do terminu do słusarni. Kilińskiego 50, Matusiak. 8559-2

Potrzebna pożyczszarka na ma-szynny ręczny (strikmaszynny) i cerowaczka do zaszywania pożyczszek. Wiadomość: Kilińskiego 147 m. 29. 8315-4

Potrzebni są cieśle, stolarze do robót budowlanych na miej-scu i na wyjazd. Zgłośić się do biura Polskiego Związku, Główna 51. 8318-1

Potrzebny chłopiec do praktyki do fryzjera. Benedykta 59, Klinkiewicz. 8193-1

Poszukuję umeblowanego po-koju przy kurzej-szajnińskiej rodzinie. Zgłoszenia proszę składać w Rozwoju dla „Urzędniczki”. 8197-1

Poszukuje od listopada pokoju umeblowanego ze światłem w okolicy Głównej, Kilińskiego. Cena bez różnicy. Łaskawe zgłoszenia dla „J. Z.” w Rozwoju. 8266-1

Potrzebny kapelmistrz do ucze-nia muzyki w Dłutowie. Można się zgłaszać: Sosnowa 5, sklep „Wyzwolenie”. 8210-5

Potrzeba kilka kobiet do ko-łowania kartofli. Srebrzyńska 47. 8287-1

Poszukiwani spółnicy do przed-siębiorstwa handlowo-przewo-zowego z kapitałem najmniej po 20 tysięcy marek. Oferty pod „Sfinks”. 8250-2

Poszukuje stróża. Śradnia 20. Także 20 fur głny bezpłatnie do pomocy. 8252-1

Potrzebna zdolna proszowaczka. Radwańska 18. 8297-2

Potrzebny uczący człowiek do gospodarstwa. Tylko z poważnymi świadectwami zgłaszać się na Orła 9 m. 12, do 8 rano. 8125-2

Poszukuje się na biuro z po-kojem w śródmieściu, I ewentualnie II piętro. Oferty do Rozwoju pod „Biuro”. 8555-5

Poszukuje posady biurowej jako praktykantka, ukończyłam 5 kl., piszę na maszynie. Oferty proszę składać w Rozwoju pod „N. O.” 8536-5

Potrzebna panienka od 20-30 lat do sklepu piekarskiego z kancją 1000 mk. Oferty proszę składać w Rozwoju pod „Potrzebne”. 8557-1

Służąca potrzebna z dobrimi rekomendacjami umiejąca gotować do dwójga osób. Juljusza 15 m. 7. 8549-2

Zaniedbana w wychowaniu sie-rota poszukuje nauczycielki w celu przygotowania do egzaminów na świadectwo. Oferty dla „Sieroty” do adm. Rozwoju. 8552-5

Zagubione dokumenty.

Adam Skudlarski zgubił kartę pieniężną wydaną z komitetu bezrobotnych. 8546-1

Grand Abram zgubił legitymację węglową Nr 76515. 8558-1

Ganachowska Walentyna zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8215-1

Gzerniak Ignacy zgubił paszport niemiecki wydany w Pabjanicach. 8550-1

Gyrszmidt Julusz zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8217-1

Graj Marcin zgubił paszport tymczasowy wydany w Ozorkowie. 8265-2

Feliks Kwiatkowski zgubił kartę węglową wyd. za Nr 81299. 8522-1

Franciszka Kalewska zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8555-3

Faworkiewicz Adam zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8280-2

Gonatek Race Gołda zgubiła paszport niemiecki wydany w Pabjanicach. 8529-1

Helena Płocinska zgubiła paszport polski wydany z powiatu Końskiego, gminy Duraczew. 8297-5

Helena Rdest zagubiła paszport polski wydany w Łodzi. 8544-5

Julusz Knobloch zgubił legitymację chlebową na 1 osobę. 8525-1

Jan Goss zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8271-2

Jubasiewicz Antoni zgubił paszport tymczasowy wydany w Łodzi. 8245-2

Kucharska Helena zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8232-1

Konopka Stetan zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8225-1

Klinkiewicz Małgorzata zgubiła kartę węglową Nr 60955. 8551-1

Kęziński Wawrzyniec zgubił legitymację chlebową wydaną na 5 osoby. 8512-1

Kacmarek Elżbieta zgubiła legitymację węglową Nr 25715. 8506-1

Lenc Włodzimierz zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8277-2

Paulina i Fryda Fiszer zgubiły tymczasowe paszporty wyd. przez władze polskie oraz Wanda Fiszer metrykę urodzenia wyd. w Rosji. 8200-1

Marcinkowska Marja zgubiła kartę węglową Nr 49233 oraz kwit na wydatki węgla w kopalni w Handl. Polskiej Nr 144. 8500-1

Najdera Władysław zgubił kartę węglową, ul. Ruska 12. 8510-1

Najdera Władysław zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8509-5

Olejnik Antoni zgubił metrykę urodzenia wydaną z gminy Podole p. Łódzki. 8541-1

Polak Natalja, Rozwadowska 12, zagubiła kartę węglową. 8505-1

Pozencwaig Luzen zgubił legitymację chlebową na 5 osób. 8515-1

Prybak Szymon zgubił paszport niemiecki wydany w Gminie Brus. 8244-2

Szczepan Rosiak zgubił paszport niemiecki rosyjski wydany w Łodzi. 8272

Skrzydiecki Józef, Kijowska 7, zgubił kartę węglową. 7771-1

Sciborski Jan zgubił kartę węglową, Rokicińska 11. 8555-1

Tragarz Berek zgubił paszport niemiecki wydany w Pabjanicach. 8528-1

Tendowska Czarna zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8347-1

Wydane pokwitowanie Nr 4 od firmy M. Lentz na dane do przechowania me-został mi skradziony. Ogłaszam takowy za nieważny. 8129

Walentyna Huras zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8186-1

Węsiaw Emilia zgubiła kartę węglową, Grodziska 4. 8251-1

Zaginęła książeczka z kooperatywy Związku Ekon. pracowników państwowych na imię Bronisławy Moskowicz. 8524

Zaginął bilet wojskowy z oddziałem na rok 1919, paszport niemiecki wydany w Łodzi na imię Stanisława Zaswiej. 8531-1

Zaginęła legitymacja chlebowa na imię Ewy Gosnickiej wydana na 2 osoby. 8557-1

Zaginął patent Morduki Szarawki wydany w Łodzi. 8160-1

Zaginął bilet tymczasowy wojskowy, wyd. w Kłowsku, Wojennym szpitalu dn. 1917 r., na imię Ignacego Brzozkińskiego. 8120-1

Zurecka Marjanna zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8204-1

Zgubiłem przy Głównej plan ogrodzenia w rolę z podpisem Kołaczkowski. Proszę o cenę za nagrodą na Piotrkowską 85. 8201-1

Zaginął paszport wydany w Łodzi na imię Stanisława Skąpskiego. 8225-1

Zajcew Leokadja zgubiła paszport niemiecki, wydany w Pabjanicach. 8201-1

Zaginęła karta węglowa na imię Amalji Bernstein, ul. Słowacka 18. 8201-1

Stare gazety do obwijania HURTOWO I DETALICZNE SPRZEDAJE administracja „Rozwoju”